

וארטים לפרשת השבוע

כב ו. כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר. מדוע לעניין הברכה כתב מבורך בלשון הווה, ואילו בקללה כתב בלשון עתיד יואר? וי"ל, ואמר הזרע משמון, ע"פ רש"י בשמות ד ז שהוא שם שמידה טובה מרובה ממדת פורענות, וכשיש מידה טובה הקב"ה ממנה להביאה ולכן אשר תברך באותו רגע זה כבר מבורך, אבל פורענות זה לא כך אלא אשר תאור הוא יואר רק אח"כ, הקב"ה לא ממנה לעשותה.

כב ז. וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם. אומר רש"י קסם זה נטלו, אמרו אם יבוא פעם ראשונה יש בו ממש. אם ידחנו אין בו תועלת. לפיכך כשאמר לינו פה הלילה אמרו אין בו תקווה. רבים נתקשו מה פרוש הדברים כאן? וי"ל, אומר הרע"א, ע"פ רש"י לעיל על הפסוק: ויאמר מואב וזקני מדין. מה ראה ליטול עצה ממדין, כיון שראו את ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם אמר במדין תגדל ונשאל שם איך, הלך ושאל ענו לו אין כוחו אלא בפה אף אנו נלחם בהם בפה מיד הלכו לבלעם שכוחו היה בפיו עני קללות. ולכאן קשה איך חשבו שיועיל הרי גם משה יכול לברך חזרה ומה תועיל הקללה. וי"ל שלכך בדקו וזה הקסם: הנה אצל משה כתוב עמדו ואשמעה מה יצווה ה', היינו שהיה צריך לכתב לבדוק מה ה' אומר. אמרו אם יבוא בפעם הראשונה סימן שהוא יותר ממשוה שהיה צריך לומר עמדו ואשמעה מה יצווה ה'. ואם ידחנו אז הוא כמשה, ואין בו תועלת כי הוא יקלל ומשה יברך. וכשאמר לינו פה הלילה אמרו אין בו תקווה כי הוא לא יותר ממשוה רבינו, ומשה יכול להפוך את קללתו.

כב יב. לא תאור את העם כי ברוך הוא. וברש"י אמר בלעם לקב"ה אני אקלל, אמ"ל הקב"ה לא לקלל, אמ"ל אז אני אברך, אמ"ל הקב"ה לא מדובשן ולא מעוקצן. תימה, אור רצה לקלל, הקב"ה אמ"ל לא, אז הוא אמר אני אברך, מה הוא רוצה, לקלל או לברך? וי"ל שבלעם ידע שברקה היתה עקרה בגלל שילכו בך את ברקה: אחותנו את היי לאלפי רבבה, וכדי שלא יאמרו שמברכותיו של אותו רשע נושעה, הקב"ה עשאה עקרה. ובלעם שרצה לקלל חשב שיוכל לעשות זאת או ע"י קללה, או ע"י ברכה, משום שברכתו היא חובה לעם ישראל שלא יאמרו מברכתו של אותו רשע נושעו והקב"ה לא יביא עליהם את הברכה. ויש להוסיף שכתוב בתרגום יונתן, שבלעם הוא לבן. ע"י דאמרין בפרק חלק כל הברכות שברך בלעם את ישראל יתהפכו לקללות, וכוונתו היתה שירבכם ואח"כ יתהפכו לקללות.

כב יז. כי כבד אכבדך מאוד וכל אשר תאמר אלי אעשה וגו', ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה'. יש להקשות מה הזכיר כאן כסף וזהב מי דיבר ע"ז בכלל, וי"ל שהם אמרו כבד אכבדך מאוד, ואמרו חז"ל בכל מאודך – ממונך. רבי נתן גשטטנר.

כב כח. וילך עם שרי מואב. אומר רש"י ליבו כליבם. וקשה מנין לו רש"י שליבו כליבם. ועו"ל דאיתא בפסוק ויחר אף ה' כי הולך עמהם, למה הקב"ה כעס עליו, הרי הוא אמר לו בפסוק קודם, **קום לך עמהם.** וי"ל, אומר הגאון, שהלשון עם זה ביחד, והלשון **איתם** זה לא ביחד, אלא רק הולך עמהם ולא ביחד. (ורבי דן דרביקן מדייק זאת מכמה מקומות. נביא אחד מוה, אצל אברהם אבינו כתוב, ושני נעריו אתו. כי הם עם הדומה לחמור. והם לא הולכים עם אברהם בקדושתו אלא אתו. מאידך אצל בלעם כתוב ושני נערו עמו.) וזה מה שאמר הקב"ה לא **תלך עמהם** ביחד באותה מחשבה, ואח"כ אמ"ל קום לך **איתם** – לא ביחד, ומה הוא עשה, וילך עם שרי מואב – היינו ביחד וליבו כליבם. ולכן גם הקב"ה כעס עליו.

כג ב. ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם שור ואיל במזבת. כאן מבואר שבלק ובלעם העלו יחדיו את הקרבנות, ולקמן בפסוק יד התורה לא מתיחסת מי העלה את הקרבנות האם בלק או בלעם או שניהם יחד ויש משמעות בפסוק שרק בלק בנה. והיה בפעם השלישית כשבלעם ניסה לקלל מראש הפעור ובלק בנה שבעה מזבחות וכו' כתוב להדיא שבלק בנה והקריב את הקרבנות דכתיב שם ויעש בלק כאשר אמר בלעם ויעל פר ואיל. ויש לעיין מה הטעם שבפעם השנייה והשלישית בלק בנה לבדו. וי"ל שבפעם הראשונה שבלעם ניסה לקלל והעלה קרבנות כתיב מיד לאחמ"כ בפסוק ג וילך שפי, ואיתא בסנהדרין קה בלעם חייגר ברבלו אחת היה בן נחמ וילך שפי, והנה בעל מום יכול להקריב קרבנות שאין בו רק מחוסר אבר פסול בקרבנות בן נח ולכן גם כתוב ויעל בלק ובלעם קרבנות כי בלעם עדיין יכל להקריב, אך בקרבנות הבאים הוא כבר לא יכל להקריב כי הוא נהיה מחוסר אבר כי מבואר בנדה לא. הובא

ברש"י כד ד מאי דכתיב מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל מלמד שהקב"ה יושב וסופר רבעיותיהם של ישראל מתי תבוא טיפה שהצדיק נוצר ממנה ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם וכו', ז"א שלפני ההקרה השנייה נהיה בלק סתום עין והיינו מחוסר אבר כמבואר ברש"י סתום עין, הכוונה שהעין לא הייתה במקום אלא היה לו שם עור, לכן בפעם הראשונה בלעם עדיין הקריב, אך בפעמים הבאות שהוא מספר את רובע ישראל ונהיה מחוסר אבר רק בלק הקריב. נחלת בנימין.

כג יב. אשר ישים ה' בפי אותו אשמור לדבר. בסנהדרין פט איתא הכובש נבואתו לוקה, ותוסי' שם כתב שאין כזה לאו, ואלו הרי"ף כתב שיש שלא לכבוש את נבואתו, ונלאו המפרשים לחפש היכן יש כזה לאו. והרובגוטשבור מצא זאת בפרשתנו, שכתוב אשר ישים ה' בפי אותו אשמור לדבר, והרי השמר פן ולא הרי"ז לא תעשה. וכאן יש אשמור לדבר ונמצא שיש לאו בזה.

כג יג. אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם. מה הטעם שהוא חיפש מקום שהוא יוכל לראות רק חלק מעם ישראל ולא את כולם? וי"ל, אומר הברוך טעם ע"פ ברכות דף ז. שבלעם היה יודע לכיון של השעה שהקב"ה כוונע ובאותה העת הוא רצה לקלל את עם ישראל, ואומר תוסי' שאפשר לקלל בלעם ע"י שיאמר **כלם**. והרי הקב"ה נשבע לעם ישראל שהוא לא יכלה אותם (לא מאסתים ולא גלגלתיים לכלותם) אז לכן הוא חיפש מקום שרואים רק חלק מעם ישראל, כדי שקללתו תוכל להתקיים משום שאם אז היה במקום שרואה את כולם לא היתה מתקיימת קללתו.

כג טז. ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר. וברש"י ביאר שהקב"ה אמר לבלעם שע"כ הוא יילך עם בלק לברך את ישראל. וקשה הרי קודם הקב"ה אמר לו לא מדובשין ולא מעוקצין והיינו שלא הסכים שיברך, ומה קרה כאן שפתאום כופה אותו ללכת לברך? וי"ל ע"פ קידושין ל' ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא וטעם הדבר כי מכיוון שאין מענישים על מצוות עשה אז ממילא גם אין שכר (מנחות מא.). ובמנחות שם שבשעת כעס מענישים גם על אי קיום עשה. וממילא לפי"ז צ"ל שבשעת כעס גם יש שכר על אי קיום עשה. והנה באותם ימים שבלעם הלך לקלל, הקב"ה לא כעס (ברכות ז) ועם ישראל גם הפסיד מזה כי לא היה להם שכר המצוות בזמן שכונס כי לא כעס. ולכן מעיקרה אמר הקב"ה שלא יילך כי לא צריך לברכותיו משום דהוי שעת כעס ויש להם שכר קיום מצוות עשה בהאי עלמא, אולם אחרי שהלך וגרם כבר למצב של אי כעס שגורם לזה שאין שכר בעוה"ז על מצוות עשה, לפחות שילך לברך. האוסטורבצאר.

כד ב. וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו. אומר רש"י ראה שאין פתחיהם מכוונים זה לזה, אמר ראויה שתשרה שכינה ביניהם. הגמ' בב"ב מביאה את דברי רש"י הללו על פסוק ה' דלקמן **מה טובו אהלך יעקב משכנותיך ישראל.** וא"כ קשה מה ראה רש"י להביא את זה על הפסוק וירא את ישראל שוכן לשבטיו? וי"ל דהנה יש בחז"ל ב' טעמים למה לא לכווין את הפתחים אחד מול השני. א. משום עין הרע, שזה טעם שאינו מספיק חשוב כדי להשרות את השכינה בגללו. ב. טעם משום צניעות. שזה דבר גדול - והוא סיבה להשרות השכינה. ולפי"ז י"ל דהנה איתא בברכות כ. ששבט יוסף לא שלטה בו עין הרע (בן פורת יוסף בן פורת עין), ואם כל השבטים היו מעורבבים ביחד, אז אין ראה שעושים זאת משום צניעות. דאולי הוא משום עין הרע, אבל כעת שהוא רואה שבני ישראל שוכנים כל שבט בנפרד, וגם יוסף אין פתחיו מכוונים, סימן שהטעם הוא משום צניעות, כי ליוסף אין בעיה של עין הרע, ולכן ראויה שתשרה שכינה ביניהם.

כד ג. נאום הגבר שתום העין. התרגום פירש גברא דשפיר חזי. ואילו רש"י פירש שהיתה עינו נקורה והיה סומא באחת מעיניו. בפשטות יש כאן סתירה בין הפרושים דלתרגום הוא שבת, ולרש"י הוא גנאי. אבל אומר הבעל שם טוב זיע"א, שהפרושים לא סותרים אחד לשני. וכוונתו היא לעניין דלהלן. הנה בשביל להשיג נבואה צריך איזו קדושה יתירה, והרי הקב"ה רצה להשרות שכינתו על הגוי הרשע הזה כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות שאין להם נביא, ולכן השרה שכינתו על בלעם, והמכשף הזה היה רשע מופלג, ומדוע זכה לנבואה הרי אין לו שום קדושה, לכן הקב"ה עיוור את עינו והאחת ואז היא לא נטמאת, וזכרה השרה את השכינה. וזוהי כוונת התרגום ששפיר חזי דע"י העין השתוממה הוא היה חוזה בנבואה כי לא חטא בעין זאת.

כד י. ויחר אף בלק אל בלעם. יש לעיין מדוע חרה לבלק אפו כעת יותר מבפעמים הקודמות, הא לאורך כל הדרך

פרשת בלק תשפ"א

אמר בלעם את אשר ישים האלוקים בפי אותו אשמור לדבר ואעפ"כ בלק לקחו? וי"ל דעד עתה כל הזמן היתה לבלק תקווה אולי באיזושהו שלב הוא יקלל, אך כעת הוא אמר מברכך ברוך, ואורריך ארוך. א"כ הוא גילה שלעולם הוא לא יקלל את ישראל כי אז הוא מקלל את עצמו, לכן הוא כעס. רבי חיים סולאוויצ'יק.

כד יד. לכה איצען אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים. אומר רש"י יעץ לו להכשיל את עם ישראל עם בנות מואב. ויש להקשות היכן רש"י ראה דבר זה בפסוק? וי"ל שההלכה שישאל שישאל גויה הוולד הולך אחר האם וזה מה שרצה בלעם לערב את ישראל עם הגויים ועי"ז יהיו ילדיהם גוים, כפי שהוא אכן הצליח לבסוף, ודבר זה מרומז בפסוק שכתוב אשר יעשה העם הזה לעמך והיינו שהעצה שהוא נתן לו להפוך את העם הזה לעם שלך וזה ע"י שינשאו לבנות מואב אז ילדיהם יהיו מואבים. וזהר תורה.

כד כג. אוי מי יחיה משמו א-ל. הנה בסליחות אנו אומרים וסלחת לעווננו כי רב הוא. יש להקשות האם בגלל שעוונותינו רבות לכן וסלחת לעווננו? לפחות שלא נגיד כי רב היה כי הרי זו לא סיבה לסלוח. וי"ל, אומר רבי יונתן גרינאוץ בדרך צחות, שהנה נפסק שיש"ע כמו רב, שמודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור. והרי מבואר בגמ' (חגיגה טו.) שכשאדם מתוודה על מעשיו יש שני מלאכים שמעידים ע"ז, וא"כ זה נקרא מודה בקנס ואח"כ באו עדים, ורק אם נסבור כרב צריך להיות פטור, אבל אם נאמר כשמואל אז צריך להיות חייב. וזה מה שאנחנו אומרים כי רב הוא, כי נפסקה ההלכה כרב שפטור, ולכן תחוס עלינו ותפטור אותנו. וזה מה שאמר בלעם: **אוי מי יחיה משמו א-ל.** היינו שאם נסבור כשמואל לא נחיה והיינו שלא נוכל לעמוד בפני ב"ד של מעלה, כי ס"ל מודה בקנס ואח"כ באו עדים חייב.

כה ד. ויאמר ה' אל בלק קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש וישבו חרון אף ה' מישראל. רש"י מבאר שכונת הפסוק היא לקחת את ראשי העם שישפטו את העובדים לפעור. וכן בסנהדרין לט. שהקב"ה אמר לבלעם שיש"ע בתי דין לדון את העם. ויש לעיין מה ביאור ההמשך והוקע אותם לנגד השמש. וי"ל דאיתא בסנהדרין ל' אמר ליה קרי"ג לראש אומרים שבכל מקום שיש עשרה אנשים שורה השכינה, ויש להקשות כמה שכונות יש שיכול להיות שהשכינה תשרה באותו זמן בכל מקום שיש עשרה? ענה לו ר"ג הנה השמש נכנסת מחלוניך והי"מ מכל חלונות העם, וקשה הא יש רק שמש אחת ואיך נכנסת בכל החלונות ביום שווה? אלא מה באחד מאלף ריבוא משמשיו מצינו שיכול להיכנס לכל בית באותו הזמן, ק"ו שהוא יכול להשרות שכינתו באותו הזמן באלפי מקומות יחד. יוצא מדברי הגמ' שמהשמש אנו לומדים ששכינה נמצאת בכל מקום של עשרה. ולפי"ז מובן היטב הפסוק, קח את ראשי העם והוקע אותם דהיינו תושיב דיינים שידונו את העם ויוקעו אותם על דבר פעור, והדין הוא ששכינה שורה על שלושה שישושים בדין כמבואר בברכות ו. וכן כאן כתוב והוקע אותם לה' והיינו שכשראשי העם יושבים יש לה' והיינו השכינה, ואם נקשה הרי יש רק שכינה אחת ואיך יוכל לשרות השכינה בכל מקום של ב"ד? התשובה היא נגד השמש, שבשמש מצינו שיכול להיות בכמה מקומות ב"י"א וכנ"ל. ככל הנראה זה מהחתי"ס.

כה ז. וירא פנחס וגו' ויקח רומח פטור. ובסנהדרין פב. אילו נהפך זמרי והרג לפנחס היה פטור, משום רודף. וקשה הרי זמרי יכול לפרוש, והיה לפחות יכול להצילו באחד מאבריו? ומכח קושיה זו חידש בש"י מא' כה'. שגנב שבא בשבת, מותר להתקשר למשטרה כדין בא במחותרת שהווי פיק"ו. ולכאורה קשה הרי יש אפשרות שלאמר לגנב קח את כל כספי ואז ממילא לא יהיה פיקוח נפש. אלא התשובה היא שלומדים מהפרשה שלנו שהנרדף לא חייב לשנות מצב, אלא מכיוון שבמצב הנוכחי הוא יכול להיחרג זה נחשב פיקוח נפש ולא אומרים לו שציל את עצמו מפיקוח נפש על ידי שישנה את המצב. ולכן, אומר הש"י, גם לא אומרים לישא שיתן את כל כספו לגנב ובכך יימנע מלהיות במצב של פיקוח נפש, אלא יחלל שבת.

כה ז. וירא פנחס וגו' ויקח רומח וידקור את שניהם. ויש להקשות הא פנחס היה כהן כמבואר בזבחים קא: ואיך היה מותר לו להרוג את זמרי וכזבי ולהיטמאות למת? מותר להיטמאות למת במלחמת מצוה, ולפי"ז י"ל פה שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו וזה מצווה בפרט שזה נועד להצלת עם ישראל, ולגבי כזבי שהיתה נכריה י"ל דס"ל שאין עכו"ם מטמאים באהל (ועיין במשני"ג א מהלכות אבל) לכן הותר לפנחס. רינת יצחק.

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו

כשמתבוננים מעט בנסוקי הפרשה מתעוררת קשייה עצומה. בפעם הראשונה שבאו שולחים לבלעם הקב"ה מצווה לבלעם לא ללכת עמכם, וכשבאו השלוחים בפעם השנייה הקב"ה אומר לבלעם קום לך איתם, מה ההבנה בזה שבתחילה הקב"ה לא נתן לו ללכת ואילו לבסוף הקב"ה אומר לו ללכת איתם מה פשר הדברים? ועו"ק מדוע כשהולך לבסוף הקב"ה כעס עליו שהולך איתם הרי הקב"ה בעצמו אמר לו ללכת? מתרצת ע"כ הגמ' במכות י: מכאן שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו. כי מתוך תשובתו של בלעם השתמע שבאמת הוא מעוניין ללכת כי הוא אמר אין כבודי ללכת עם שרים פשוטים כמיוחס ולכן הקב"ה לא נותן לי ללכת כמו שמרחיב רש"י, והיינו שהוא הוסיף על איסור הקב"ה ללכת פרשנות משלו כי הוא באמת מאוד רצה ללכת, לכן הקב"ה אינו אחר אתה רוצה ללכת, ואין בעיה, אבל תישא בתוצאות. ודבר זה הוא עניין חדש בעבודת ה' ומידה טובה מרובה ממדת הפורענות שאם לאדם יש לו רצון חזק לעשות מעשה טוב ולקיים רצון ה' הוא רוצה בכך באמת אז הוא בודא יצליח, ויהיה לו ס"ד אדירה בזה. וכי אדם מקבל עזרה ממרום בהתאם לאופי בחירה שבוחר והוא הבחירה החופשית שהקב"ה נתן לאדם. וכשרוצים לגמור את החיים הקב"ה נותן בזה ס"ד. רומאים כשמגיעים לגדולי ישראל לבקש ברכה לגדול בתורה מה הם עונים לנו? אם תרצה תצליח. כי צריך לרצות ואז הקב"ה נותן את ההצלחה, וכן מי שרוצה מאוד לשוב בתשובה אפי' על דברים קשים של בין אדם לחברו שצריך לבקש מחילה מכל מי שדיבר עליו לשון הרע וכדו', אם ירצה מאוד הקב"ה יגלגל שכולם יסלחו לו בכל מיני דרכים ורעיונות וצריך רק לרצות מאוד. ועו"ק לימוד המוסר מניעה תשוקה ורצון אדיר להיות יותר טוב ואז מילא הקב"ה מטיע בדינו. **ואיך זה עובד?** המהרש"א במכות שם ביאר שהרצון מוליד מלאכים מיוחדים שהם מלווים אותו ונותנים לו את היכולת לקבל את מה שרוצה וזהו מוליכים אותו. וכעו"ק בשו"ת הירושת נתן חלק ג בהקדמה. שביאר שם שמטייעין לו את השמים כפי חוזה רצונו, שאם יש לו רצון חזק ללכת בדרך טובים אז שמטייעין לו הרבה, ואם רצונו קלוש אז גם הסיעו מן השמים הוא מועט. וכ"כ מהמהרש"א בשבת ק"ח: כתב שעייני שמקיים את המצוות כראוי זה הגורם לו שיוכה לקיים את זה באופן מושלם בלי הפרעות. ואם למשל האדם משתדל מאוד לעסוק במצווה מסויימת או ללמוד בזמן מסויים ברצף אזי לא יהיו לו הפרעות כלל.

יש להוסיף שהדברים אמרו גם בעניין של פרנסה שאדם קובע לעצמו איך יתפרנס האם יצטרך לטרוח הרבה בשביל פרנסתו ובהרבה דם וזיעה, או שתספיק לו השתדלות מועטת בשביל לקבל את פרנסתו. בפלא יועץ ערך מנוחה הביא עניין זה שאדם המטייע מעט בפרנסה יוכל השאר הוא בוטח בה' הוא יקבל בדיוק מה שמגיע לו גם ללא טירחה. ובערך גר הביא שאם ישקיע הרפואה ויקבל יותר כסף אז זה ילך להוצאות כרופאים ורפואות מה שלא נגזר עליו. והעיקר הוא שישקיע מאמץ בפרנסה לא על חשבון התורה, התפילה והמצוות שמחוייב בהם. ובאילת השחר במדבר מא, יד. הביא המחזו"א יצ"ל שאמר גנב לא מתפרנס בלי גניבות, מחלל שבת לא מתפרנס בלי חילול שבת רח"ל (וכך אומרים הרבה מחללי שבת עיקר פרנסתנו בשבת), והמצואות הזאת נגרמת ע"י שהם מצויים לעצמם מצב כמו מושויה ונהיגים איתם כך שמשים, דמי שגנב אז מחלל שבת מהו תהיי פרנסתו, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והבא ליטמא פותחין לו. אבל הדבר תלוי בהם, כל שומרי תורה ומצוות. ובנחל אליהו לרבי אליהו דיסקי כתב ג"כ במדת הביטחון ההנהגה עם האדם היא כפי שהוא מעמיד את עצמו, אדם שלא בוטח בהקב"ה ומרבה לעשות השתדלות באמת וזורקים אותו למקרי הטבע. וזה הביאור בשלח ה' כותוב הגרש אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו ושלכאורה אז ברחא כפילות לשון אל הפשט הפשוט הוא מי שבוטח בה' ההנהגה אתו היא של והיה ה' מבטחו וכעו"ק בחובות הלבבות שער הבטחון. יש מעשה ידוע על הסבא מנובחרים שהיה חזק מאד במידת הביטחון. באו אליו מנובחרים ואמרו לו רבינו אנתנו רואים שם עושים השתדלות יש פרנסה ואם לא עושים השתדלות אין פרנסה. אמר להם הסבא מנובחרדוק משל למה הדבר דומה: היה פער זוג עציר שהיה החתונה היה ביניהם נידון כמה לעבוד הוא רצה להיות סנדלר והיה רצתה שהוא יהיה סנדלר. החליט הבעל לשמוע בקול אשתו ופתח חנות שעונים וכך הם התפרנסו עד זקנה ושיבה. כשהגיעו לגיל שבעים הם ישבו פעם לארוחת ערב ואמרו לו אשתו יעקל יעקל שם שמעתי בקולי אתה זוכר שרצית להיות סנדלר? אם היית סנדלר חלילה היינו גוועים ברעב, כל יום היו באים פה עשרות אנשים עם שעונים ובעצמך ארית שאם פעם לא הגיעו לפה עם נעליים. אמר לה בעלה את לא מבינה, אם היה פה סנדלריה היו מגיעים עם נעליים עכשיו שיש פה שער מגיעים עם שעונים. אמר ר' יוזל הסבא מנובחרדוק התלמידיו מי שמחליט שהפרנסה שלו תבוא מנעליים הצינור שלו לפרנסה זה נעליים ומי שמחליט להיות דבק במידת הביטחון יש לו צינור ישיר מהקב"ה.

ונביא הלחן כמה וכמה סיפורים איך הרצון ללכת בדרך מסויימת הוכיח את עצמו. ביק"ר ש"כ פרשה י"ב איתא מעשה בשיכור אחד שהיה מוכר כלי ביתו ושותה י"ב אמרו בניו אין אבינו מניח לנו כלום לירושתנו הלכו והשקו אותו עד שנשתכרו ולקחו אותו והניחוהו בבית הקברות כדי

מאמרי מוסר וסיפורים בענייני הפרשה

שיתעורר ויבין כמה נזק עושה לו היין. עברו מוכרי יין על פתח בית הקברות ושמעו קול של אנשי המס ונבהלו ופרקו את משאם בבית הקברות והניחו אותם שם. כאשר נאחר השיכור משנתו ראה היין מונח שם והתחיל לשנות. לאחר שלשה ימים באו בניו לראות מה הוא עושה ומצאו אותו עם נוד של ביתן פיו אמרו אז כאן אל הנחיר בורא אותך, עבדו ביניהם תקנה שכל אחד ישקה אותו ויום אחד ע"כ. וכתב המחבר מאלוהו ח"י עמ' 319 על המדרש הגי'ל ז"ל ומה שנתפלגתי הוא שאלך גם סביבות רחוקות כמעט אותו לא ראי בקי בדרך השבע אלא גם סביבות רחוקות כמעט על דרך נס לקבץ משונות ורחוקות. ואם כך הוא לרע היה מדה טובה מרובה. עד כמה גדולה היא סייעתא דשמיא כי שם רק פותחין לו בבוטב ומטייעין לו וכל שכן ג"כ למעלה מדרך הטבע לכל הפחות חמש מאות מדרגות וכדאייתא ברש"י יומא עו ד"ה מרובה כע"ל. ורבי שרגא שטינמן הביא ע"כ שחז"ל באים ללמד אותנו שאדם יקבל סייעתא דשמיא בסוג ההנאה שהוא יבחר. אם לדוגמא, הוא בוחר יין יקבל את ההנאה של היין. ולכן לא הועיל מה שרצו למנוע ממנו כי האדם בוחר לעצמו את דרכו בחיים בפרטות ועל כך יש לו את הס"ד. ובהו יש לומר שאם כך בענייני עולם הזה, קל וחומר שאם אדם יבחר לעצמו שרוננו להיות תלמיד לחכם. **ויודע מעשה** שאיערע רבי חיים מוולאזין שהיה לו מנהג טוב לברך ברכה ואפילו ברכת התנין רק כאשר יש מי ששומע את ברכתו ויענה אמן, ופעם בשעת לילה מאוחרת חש צימאון גדול והוצרך לשותות משהו אלא היה מי שישמע את ברכתו ויענה אמן היה לו צדל גדול מזה. לפתע נכנס אליו בחור אחד מהישיבה לשאול אותו שאלה ושחמ מאוד עמו כי הנה יש לו מי שיענה אמן אחר ברכתו. למחרת בבוקר פרש ר"ח אל הבחור והודה לו על שזיכהו באפשרות לברך ברכה, אבל הבחור טען שאינו יודע מה מדובר ואמרו לא הגיע אליו כלל. וצ"ל שהיה זה אליהו הנביא שנשלח שמים בגלל כח הרצון שלו. **רבי אלחנן וסרמן** סיפר על החפץ חיים שהיתה לו קבלה בצעירותו להוציא ספרים על הלכות שהעולם לא מקפידים עליהם מספיק. ואכן היתה לח"ח ס"ד אדירה ביותר וזכה להוציא ספרים רבים ובראשם משנה ברורה ושמירת השלון גי'ת יהודי שלא חי מהספרים ההם. רבי חיים קניבסקי י"ח קיבל ע"י בצעירותו להוציא ספרים על נושאים שהם בגדר מה מצווה ואין מי שהוציא עליהם ספרים, ואכן היתה לו ס"ד והוציא ספרים רבים על מכלול נושאים שלפניו לא עסקו בעניינים אלו בפרטות כמו ענייני זרעים, מסכתות קטנות, וקידוש החדוש ועוד. גם בזה רואים שכשאדם לוקח על עצמו משהו בדרך חזק אז הוא זוכה ל"ס"ד ומצליח בכך בכל הכוח.

רבי משה אהרן שטרן לימים משגיח ישיבת קמניץ נולד בארצות הברית. הוא ספיר שכשהיה בן שמונה, חלה במחלה קשה מאוד. אביו פנה אל טובי הרופאים, ביקש מרפאים שיתפללו לשלומו, הרבה באמירת תהלים, ולבסוף אמר לו: ראה, הכל טורחים לרפואתך. כולם - מלבדך. שאל הילד: מה עלי לעשות? ענה לו אביו: קבל על עצמך הנהגה טובה, וכאשר בעזרת ה' תקום מחליץ, תקיים אותה. הסכים הילד ושאל: מה למשל? האב הציע: קבל על עצמך, שאם תחלים בעזרת ה', תתפלל תמיד במניין יהיה מי שיהיה! הילד הבטיח, ואכן נרפא! הוא קיים את הבטחתו במסירות אלה שנים ארוכות. באחת השנים, כאשר כבר שימש כמנהל הרוחני של ישיבת קמניץ בירושלים, המוקדם היה צר מהכיל את התלמידים הרבים, תיכונה הנהלת הישיבה לבנות בנין, והוא התבקש לצאת למסדה התרמה בארצות הברית, ארץ הולדתו. הסכים ופנה למשרד נסיעות. התעניין, האם יש מניין במטוס. אמרו לו, רבי, כאן זה משהו נסיעות, איננו מארגנים תפילות, לא נוכל להבטיח שייהיה מניין. אם כך, לא אוכל לנסוע. אמרו לו: נוכל להציע טיסה עם חניית ביניים באמסטרדם. הוא חישב ומצא שיהיה בידו פנאי להספיק להתפלל במניין באמסטרדם בבית כנסת ולחזור למטוס, ובחר בדרך זו. המטוס נחת באמסטרדם, ולפניו היו כשתים עשרות עד להמשך הטיסה. רבי משה אהרן לא ידע היכן מתקיים מנין בעיר, על כן נטל את הטלית והתפלל, ויצא מבית התיבות אל אוטוסטרדה. הוא עמד וצפה במכוניות החולפות על פניו. לפתע עצרה לידו מכונית. נהגה שאל: לאן צריך הרב? אני מחפש מניין לתפילת שחרית? ענה. הרב יעלה, הזמינו הנהג. התברר שהוא יהודי מתגורר מחוץ לעיר, ובכל נקרא הוא נוסע אליה להתפלל ולעבוד. כעבור כמה דקות הם נמצאו במאתי העיר, עצרו באחת הסימטאות והגיעו לדירת קרקע. הנהג פתח את הדלת, והוא מצא את עצמו בבית כנסת זעיר. היו שם שמונה יהודים שהתנינו השלמות המניין. התפלל במניין. בסיום התפילה השלים הנהג את מצוותו והסיע את אורחו חזרה לשדה התעופה. כשסיים הרב שטרן את סיפורו, אמר: הביתו רואו: שמונה אנשים השכימו קום והלכו לבית כנסת להתפלל במניין. התשיעי אמור היה לבוא מהישוב הסמוך, כדרכו בכל יום. מהיכן יבוא העשירי? הטיסו אליהם יהודי מארץ ישראל, בדרכו לארצות הברית.

בספר יחי ראובן לרבי ראובן קרלינשטיין כותב ז"ל שם: האמת, כאשר היוכיח במציאות בסייעתא דשמיא שמקבלים שאשר רוצים באמת: הרב כהנא מההסמינר בבני ברק והוא אחד מרביני קרית ישמח משה סיפר שבקרית ישמח משה יש להם עורך דין האומר שיעור דף היומי פעמיים ביום, בחמש וחצי בבוקר עוד לפני התפילה, ושוב בשמונה. יש ציבור גדול של שומעים. הם יעשה העורך דף, הוא צריך להיות בבית משפט ויש לו בעיה. בית המשפט מתחיל בשמונה, והוא, בשמונה אומר שיעור. ובס"ד היה לו

סידור ממושך עם השופט, שהוא מגיע רק בתשע וחצי. בתיק הראשון לא הוא מטפל, כי הוא עסוק בשיעור. לפני כמה חודשים, החליפו את השופט, הגיעה שופטת חדשה שהייתה גם אנטשמית, עוד לא נכנסה ממש לתפקידה השוטף, וכבר החלה את תקופת הניסיון, והיא ראתה שהוא מגיע רק בתשע וחצי. תגובתה היתר. תרצת: "שבוע אופן לא! אין כזה דבר! בשמונה אתה פה!". אבל איך ניסה להסביר לה, אבל זה היה כמו לדבר אל הקיר שום דבר, בשמונה אתה פה. נראה היה כי לא תהיה לו ברירה. קשה אמנם למצוא ת"ח שיגיד שיעור אחרי שהשומעים מתרגלים לשמוע מפי מגיד שיעור מסוים. אבל אין ברירה. שבע לפני שהיא התחילה את התפקיד המעשי והרשמי, נפלה ושרבה את הרגל. יותר מחודש היא הייתה בחופש, יום לפני שהיא חזרה מהחופש, הגיעה ידיעה שהשופטת עסוקה במקרה מסובך בעניינים פרטיים חדופים ומאוד לחוצים, לכן הגעתה מתעכבת לשבועיים נוספים לסידורים ועניינים. בסדר. מספר הרב כהנא, יום אחד לפני שהיא מסיימת את השבועיים לעניינים האישיים החשובים, היא קיבלה שפעת. ובינתים הוא יושב ולומד. יום אחד מגיע אליו העו"ד השני שהוא היה עומד מולו בבית משפט ואומר לו: "ישמע, יש לי עכשיו הדימונת נפלאה של השתלמות, האם אפשר לדחות את התיקם לנו לשעה מאוחרת יותר, מדי בוקר? אני מוכן, אין לי בעיה, מאה אחוז השיב מידענו אבל חושבני שיש בעיה עם השופטת, עכשיו היא עם שפעת, פעם הרגל שבורה, פעם עניינים אישיים, אבל סוף כל סוף הסיפורים שלפניו, והייה לא מוכנה. אמר: אצל זה עניין של חצי שנה, וחשוב לי מאד, אני אדבר איתה". אדרבה, לך ותדבר איתה, הוא הגיע אליה והיא ראתה אותו שהוא לא אחד מה"דוסים השחורים" הללו, ראתה אחד משלנו שם ומבקש בתימומת דשן לו השתלמות חצי שנה בסדר גמור, נתנה לו. והעו"ד דין אוטומטי נהיה משוחרר. אומר הרב כהנא וראינו עין בעין בחוש את הבדך שאדם רוצה לילך.

בספר אמונה שלימה וילך הביא סיפור על הגחנה פרטית של אדם שרוצה מאוד לשוב בתשובה מגזל שגזל והקב"ה היה בעצרו לסייעו בכך באופן מופלא. ומעשה שהיה: היה בחור אחד שקצת ירד מדרך. כשגדל והגיע לגיל 21 טס לאוסטרליה ועבד שם אצל אדם יהודי שהיתה לו חברה גדולה. הוא עבד בתור נהג משאית, ובכל פעם שהוא נדרש להוריד כמות מסוימת של סחורה במקום מסוים, היה ל"ע מפרשי לעצמו 'מעשי' ממנה. במילים אחרות הוא היה לוקח חלק מהסחורה לעצמו ומוכר מלארס מכון את הסחורה שנתרה בידו, כדי שתהיה לו עוד "הכנסה צדדיתי" הוא לא הרגיש במעשיו הנלוזים עבירה כלשהי אלא הצדיק את מעשיו בעובדה שבעל הבית לא ישלם לו כראוי ולכן מן הדין צודק שהוא מועיל ושביל את פרנסתו. וכך נהג במשך שנים ארוכות. עברו שנים והוא החליט לחזור ארצה. עם היום התחזק בדרך האמת ונעשה בעל תשובה גמור ולאחר שעשה חשבון נפש הבין את גודל מעשיו ורואיו, והבין שכעת הוא חייב לשלם על מה שהוא גנב ממנו כל השנים, ומי יודע, אולי הוא יצטרך לחזור אפילו בגלגול. הוא החליט שהוא יעשה ככל יכולתו כדי להשיג את בעל-הבית. הוא התקשר לחברה שעבד בה באוסטרליה, אולם לקיימת ליבו הסתבר כי החברה נסגרה וכבר לא הייתה קיימת. אותו אדם התברר ומאחר ובניו לא המשיכו את דרכו במפעל, נאלץ הוא לסגור את העסק הרווחי. על אף העובדה שניסה בכל יכולתו להתחזק אחר מיקומו של בעל הבית, כל מאמציו עלו בתוהו. למעשה הוא התייאש מהלהיטו ומאחר והבין כי לא יוכל לאתר את בעל המפעל ממנו גנב על מנת להשיב לו את כספו, הוא הלך להיוועץ ברבו ושלח אותו מה עליו לעשות? השיב לו הרב כי במקרה מעין זה בהלכה יש 'פתרון' אפשר לעשות במקרה כשמישומים מעין אלו שבהם לא ניתן לאתר את אותו אדם שחייבים לו, והפתרון הוא לעשות 'צורכי רבים'. אך צריך בית דין שקיבע זאת... ונדרשים לו שבועיים ימים בשביל לארגן. ולכן איך על שישווב אליו בעוד שבועיים ואז ידונו אותו ביה"ד ויחליטו בעניינו. הוא יצא מבית הרב, התחיל להגיד פרקי תהילים בדמעות ואמר: 'ריבונו של עולם, תעזר לי לתקן את חטאי!!!' לאחר שבוע ימים, את מספר כי הלך ברחוב שטרואס בירושלים ומולו הוא רואה את אותו בעל מפעל מאוסטרליה? הוא נדהם, הוא מיד רץ אליו ושאל אותו: "מה אתה עושה כאן?" ובעל המפעל נכנס לתדהמתו: "אתמול לי שגם אני לא יודע, אבל לפני שבוע נשכח לי רעיון בראש. אמרת לי לעצמי שאני כבר אדם מבוגר, מי יודע מתי יגיע יומי וטרם הייתי שוכח המעברי. ורציתי לזכות ולבוא לפחות פעם אחת לכותל המערבי. אז באתי ליומיים לבדו, אתמול עברב חנותי ומחר אני כבר חוזר". מידעונו התרגש מאד ואמר לו: "ישמע, זה לא מקרה, הקב"ה שלח אותך בשבילי, מה הסיכוי שאפגוש אותך כאן בירושלים באמצע הרחוב, בתוך הזמן הקצר שהקצבת לביקורך. אם הייתי מספספ בדקה את הדרך לא הייתי רואה אותך, הרי זו השגחה עליונה מכוונת!!! ואז בדמעות שליש הוא סיפר לו שהוא גזל אותו במשך שנים וביקש לשלם לו על כל הנזק שגרם לו והוא ניסה לאתר לו את הצלחה, ובידוע שבע לפני כל התפלל בעומק לב למי שאמר והיה העולם שיעזור לו לתקן את מעשיו, בדיוק באותו זמן שבהם עלו ההרהורים בלבו של בעל-המפעל לשעבר להגיע לכותל המערבי. לשמע דברים אלו אמר לו הבעל המפעל: "אתמול אני לא צריך כסף. ב"ה הקב"ה חנן אותי ויש לי הרבה. אני מותר לך ומחול לך כלל לבי על כל הגזלות שלקחת ממני, לך לשלום. מיד הוא ניגש לבית הרב ואמר לו, כבר לא צריך בית דין, הקב"ה כבר עזר ליי."

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל, ערך בדרך של שו"ת

שאלה: מה מבטל מהאדם קללות וצרות? **תשובה:** בפרשתנו מובא שבלעם אמר על עם ישראל כי עם כלביא יקרא וכארי ינתשא. רש"י מביא מחז"ל שחבש על עם ישראל כשהן עומדים משנתם שחרית הן מתגברים כארי לחטוף את המצוות, ללבוש טלית, לקרוא קרי"ש ולהניח תפילין. ולכן אמר בלעם אני לא יכול לקלל אותם כי הם זרוזים למצוות. רואים כי אצל כמה זכות יש למי שקם בזריזות, שזה דוחה ממנו קללות וצרות. השל"ה אומר שמי שקם בזריזות תפילה זה מעין עקידה והוא שקרא ידיו ה'. והטעם המתגבר נקרא ארי מבאר הרמ"ז שהקם בבוקר ומתגבר ודוחה את היצר החזק שאומר לו להמשך לישון הרי הוא כארי שלא פוחד מאף אחד. וכך פותח המחבר בסעיף הראשון בשו"ע יתגבר כארי לעבודת בוראו. נכון זה קשה אבל זו המצווה הראשונה המוטלת עליך בבוקר, ואם בזה תבטל מול היצר אז הוא מרגיש שאתה חלש והוא כל היום יתנפל עליך וירדוף אותך. אבל כשבוקר מנצחים אותו אז היצר הוא זה שמרגיש חלש והוא כבר לא כ"כ יתעסק עמך. וע"י ההשקמה בבוקר והתגברות על היצר האדם מראה שאין הרע פועל עליו, אלא גופו משועבד לעבודת הבורא וד"ו מושך אחריו קדושה לכל היום. ואם להיפך, אז היום יגרור למושג של חלילה. ורבי חיים קניבסקי מביא בארוחות לומר של כל היום של האדם בין ברוחניות בין בגשמיות תלוי איך הוא קם בבוקר.

שאלה: באבות מובא: תלמידיו של אברהם אבינו עין טובה וכו'. מה דוגמה לעין טובה? **תשובה:** מסופר על האדמו"ר בעל הפני מנחם מגור שהיה מיוקש מאד בעין טובה. פעם נכנס אליו רופא עיניים ובקש ברכה ואמר שהוא יוצא לכינוס עולמי של רופאי עיניים, כינוס שמתקיים פעם בשנה באירופה. ומטרת הכינוס היא החלפת עדות ותגליות. הרבי אמר לו תגיע לכינוס ותגיד לחברך הרופאים שרבי מירושלים בקש ממך לומר כולכם שכמו שאנו כל המתנסים כאן, רוצים לשפר את ראייתם של המטופלים שלנו, ודואגים שגם להם תהיה עין טובה לראות טוב. כך גם חובה עלינו לראות בעין טובה מבחינה מוסרית אנוח צריכים לעזוב שיקולים אישיים של כבוד וכו' ולעשות הכל כדיל קדם את פראת העיניים בעולם, לטובת בני האדם, לגלות עם טובה גם לחברינו למצוה ולגלות סודות ותגליות נסתרות גם לחברינו. בכינוס הגדול כשהגיע זמנו של אותו רופא לדבר, הוא סיפר בשם האדמו"ר על העין טובה והוסף שתורתו היא דבר טוב אבל לא בזמן קום בא על חשבון החולים. כולם הקשיבו לדברים ואז קם ד"ר יוגוסלבי ואמר בנאומו שיש לו תגלית חדשה ומיוחדת הוא לא תכנן לשתף ולספר זאת, אך לאחר הדברים המיוחדים של הרבי מירושלים שנגעו לליבו הוא רצה לשתף את כולם בחידוש המפחנני שהציל לאחמ"כ עיניהם של רבבות חולים בכל העולם והיה שם קידוש ז"י גדול.

שאלה: האם יש דין לחוס על כבוד הבריות גם כשהשני הוא רשע גדול? **תשובה:** בפרשתנו מסופר שיה' פתח את פי האתון. וברש"י פסוק לב הביא שחוס המקום על כבוד הבריות וכו' ואמרו חז"ל שהקב"ה הרג את האתון כדי שלא לבייש את בלעם. רואים כאן שאפי' בלעם שהיה רשע גדול שבא לקלל ולהזיק ישראל, גם לכזה אחד צריך לדאוג שלא יתבייש. ועל אחת כמה וכמה מוטל עליו לרוב לכבודו של יהודי בן של מלך מלכי המלכים. ומצאנו בחוש אצל גדולי ישראל כמה השקיעו בשביל לשמור על כבוד הבריות בכל מצב. וכן לשמור על כבוד הילדים הקטנים.

שאלה: האם בזמננו צריך לחשוש לעין הרע? **תשובה:** על הפסוק וישא בלעם את עינו כותב הרמ"י שבקש בלעם להכניס עין הרע בישראל. אמרו חז"ל שכמעט כל הבריות שמתים מתים מעין הרע, ועל האדם לחשוש לעשות מעשים הגורמים לעין הרע כמו שמחות עושים בפאר החדר, וכן פרסומות ממדהדות על פעולה של מישוה וכו'. וככתב חפ"י חיים בספרו שפת תמים פי"ה ריבוי ההוצאות ומותר המלבושים שנעשו קבע בעוונותיו הרבים היא הגורמת לנו כל הצרות והתלאות מנפנים ובחוף. ועין הרע זה גם כשמתפעל מעצמו וזה מזיק יותר משאריות נותנים עיניהם בו (כך מובא בתחומא מקץ. ובתוס' ר"י ב'ק פ"ג). ובשו"ת אגרות משה אה"ע ג' כו כתב דלגבי עין הרע מי שמקפיד מקפידים עליו ושי' שלא, לא חושש. הרב שטינמן היה אומר לאנשים שיש להם חשש לעין הרע לומר את הפסוקים נגד עין הרע שמופיע בסידורים במוצי"ש. (רבי חיים קניבסקי אומר בשם החו"י"א שבבני ברק אין מה לחשוש מעין הרע והיה במודיעין עלית כיוון שנהוגים שם הרבה ממנהגי החו"י"א, והרב שטינמן אמר שבזמננו יש עין הרע אף בבני ברק והחו"י"א אמר את הדברים רק בזמנו).

שאלה: מה הזכיות של עם ישראל שאין להם מזיקים בשניה? **תשובה:** בלעם אמר שהוא לא יכול לקלל את ישראל כי הם קוראים קרי"ש על מיטתם, ואמרו חז"ל בכ"כ מקומות שהקורא קריאת שמע על מיטתו מזיקים בלדים ממנו, ומסיר ממנו פחד. וכתב הבן איש חי שאדם שרצה להוסיף ריאת שמים בלדיו הקטנים ירגילם מקטנות לומר קרי"ש על המיטה. ובכף החיים כתב שאף נשים צריכות להקפיד בזה. והוא סגולה למיירה.

שאלה: סגולה להצלחה כל השבוע? **תשובה:** להאריך בברך של מוצ"ש וכן העונים יארכו **בברוך** (ה' המבורך) ויצליח כל השבוע ולא יהיה לו נזק. שערי תשובה סוף רצג.

שאלה: מה הסגולות הנהוגות ביום פטירת האור החיים הקדוש בטו' בתמוז? **תשובה:** ידוע שביום פטירת האור החיים הקדוש רבים נועשו מלימוד בספריו, והתפרסם

שהחזן איש שלח את אחד מאחייו לקברו בהר הזיתים להיושע. לכך יש שצריך ישועה אז ביום שיש ידלק נר וילמד מספריו. ואז יבקש רחמי שמים מהקב"ה שבזכות רבי חיים בן רבי משה בלע האור החיים, הקב"ה יחוס עליו לכל צרכיו בתוך שאר עמו ישראל, ויפרט הבקשה. ואם יש אפשרות לעלות לקברו בלי סכנה וודאי הדבר הוא טוב.

שאלה: שבוע הקרוב מתחילים ימי בין המצרים, באיזה עניינים ראוי להקפיד בימים אלו? **תשובה:** כתוב בחז"ל המתאבל על ירושלים זוכה רואה בשמחתה ומי שאינו מתאבל אז חלילה כשתבנה ירושלים לא יזכה ויראה בשמחתה, וכתבו הראשונים (כנראה מובא בריטב"א) סוף (תענית) שלעת"ל כשתיבנה ירושלים כ"א יזכה להנות כפי רמת האבילות שלו עליה. אם הוא התאבל הרבה אז הוא יטוב הרבה ואם מעט אז הוא ישמח מעט וכו'. וחז"ל עשו לנו טיבה גדולה כיוון שבמים אלו ארעו דברים נוראים לעם ישראל ולבית המקדש תיקנו ג' שבועות אלו למעט בשמחה ואסרו אף לשמוע שירים ונגונים וכיוצא"ב להתעורר בעניין זה על החורבן ולהתחזק ביתר שאת בעניין זה. אם ע"י אמירת תיקון חצות לפחות בימים אלו. ואמירת התיקון יכולה להיעשות גם בחצות היום אם בסמוך למנחה למי שקשה לו להיות ער חצות לילה. ומניימום יש לאומרו בליל ששי וער"ש ור"ח א"ל ואמרו (לפחות בחצות היום). כמ"כ בימים אלו ראוי להימנע מכל פעילות שיש בה סיכון אפי' קלוש כי זה זמן המסוגל לרעה, וכל טיפול רפואי שיש בו סיכון והוא לא דחוף ידחה לאחר ט' באב. ובשו"ע תקנת יח הביא שמי' בתמוז אסור ללכת יחידי בין שעה רביעית ותשעית ובודאי יקפיד לזה כשהולך סתם אל לצורך מצווה במקום שומם, וכן ראוי להימנע מלהתענג בימים אלו ואסור לומר שהחינו. וללכת לים לצורך בריאות התינוק, וסתם ללכת יש שנמנעו מכך (הסטיפלער והרב אלישיב) אבל גם מי שהולך יותר לא להיכנס לים עמוק או סוער. והחו"י"א גם לא היה נוח לו שמחפשים דירה שאלה אלו. וכ"ש קטנות דברים שמשמחים מאוד.

שאלה: איך מפסיקים פרונוט בשבוע האדם? **תשובה:** כתוב בתהילים ע"ז י"א - "תמת אדם תודך, שארית חמות תחגור". וברבינו יונה בשערי תשובה שער רביעי אות י"ב בביאור הפסוק כתב שברע שמגיעה צרה לאדם והוא מקבל אותה בשמחה, הקב"ה לא צריך לעוררו עוד, וחוגר - גונן את שאר הפרועות שהיו אמורות אליו.

שאלה: מה ההשתדלות של בחור שנבחן לשיבה, מה צריך לדעת היטב? **תשובה:** ההשתדלות היא לדעת פי"ת טוב, ופחות להשקיע במפרשים. וידועים דברי הסטיפלער שזיקה תפקיד האדם הוא לדעת ביאור הגמי היטב, והמפרשים אי רק לחידוד השכל ואין צורך לדעת את זה. ואם יודע הגפ"ת טוב ובתוספת תפילה בודאי יצליח כי היה חלש היטב.

שאלה: מה הסיבה שלרב שטינמן לא היה חוש הריח? **תשובה:** לאחר נישואיו התגורר הרב שטינמן בעיר לוצרן שבשווייץ ולד ביתם היה בית עבודה זרה שהיו מקטרים כל ערב קטורת לע"ז ר"ל. הרב שטינמן שכנעו על דבר זה הוא נבהל מזה שהוא נהנה מע"ז, וסגירת חלונות ביתו לא סייעה למניעת כניסת הריח, אז הוא ואשתו התפללו לה' שיתבטל מהם חוש הריח ואכן כך היה עד סוף ימיהם.

שאלה: מה הן הסגולות של פת שחרית? **תשובה:** הגמ' בבי"מ קז: מביאה שפת שחרית מצילה מכל המזיקים והאוכלה זוכה ללמוד וללמד וכו'. וידוע שגדולי הצדיקים היו ממליצים מאוד על פת שחרית כסגולה לרפואה. בספר סגולות הבעיטש ותלמידיו מובא שרבי אלעזר מנדל מלעלוב המליץ לאכול פת שחרית במשך ארבעים יום ברצף לסגולה לרפואה, ישועה והצלחה. ורמ"מ מלעלוב היה ממליץ על ארבעים יום רצוף לאכול פת שחרית וזה סגולה לזיווג הגון וחיידוד השכל.

שאלה: מה אסורה להרעיף לנו בזה שהממשלה מעודדת חילולי שבת ונישואים אזרחיים וכדו' למי שבין כך מעוניין בכך? **תשובה:** דבר ראשון יש לנו ערבות לעם ישראל וע"י חילולי השבת בפרהסיא מוכפל מאוד חילולי השבת ע"י יהודים בארצנו. כמו למשל באמריקה ששם יש הרבה יותר חילולי שבת גם ע"י אנשים שרוצים קצת לשמור מסורת כי הם לא מודעים מספיק ולכן הם צריכים לעבוד. וכן נישואי ערבות, באמריקה יש הרבה יותר מאשר כאן בארץ כי שם אין חוקים יהודיים כלל. והנה כשיש כאן חילולי שבת בפרהסיא אז גוברת הסכנה לכל יושבי הארץ, שגם כך הסכנה רבה מאוד בגלל כל התועבות אז יש סכנה משמירת תורה ואם זה יהיה יותר בפרהסיא אז יש סכנה הרבה יותר גדולה שהארץ תקיא אותנו. ולאדם שרוצה לשמור מסורת והוא לא מספיק חזק הוא לא יכול למצוא עבודה בלי להיות ממלך שבת ואנו מפידיים עוד רבבות של יהודים שהיה להם לפחות חלקי טעם של שבת. ועוד שכידוע ברנע שהמדינה כאן תבטל את הסטטוס קוו של כל הנושאים היהודים אנו עלולים להגיע למצב שלא נוכל לחיות כאן וכל עניין יהודי בית המשפט בודאי יעשה הכל בשביל לבטל את כל צורת החיים שלנו כאן. וע"ז דוה לבנר.

שאלה: מביאה דברים חריף להישמר בקיץ בשביל להישמר בקו הבריאות? **תשובה:** א. מכוויות מהשמש. ולילד קטן וכן למי שרגיש בזה בכל יציאה מהבית חשוב להימרח בקרם הגנה עם מקדם הגנה של SPF30 (לפחות) ולחבוש כובע בבילויים בשמש. ב. מעקיצות. יש להקפיד על ריקון וניקוי מקורות מים עומדים. ותכשירים דוחי יתושים יסייעו למנוע את העקיצות, וכן יש ללבוש שרוול ארוך בשעת השינה. ג. מחררה. החררה מתבטאת כגירוי עור,

אדמוניות הגרמת מהחוס. מומלץ לייבש היטב את האזור ולמרוח קורנפלוור להקלה. וכע"ז אסתמה של העור. ד. מכאב אזוניים הגרמים ממים של הברכה והים החודרים לאזוניים ויוצרים גירוי מקומי. ה. מזיהומי מעיים. בעיקר "קלקולי קיבה" הגרמים ממוזן - ע"י חידוקים המתבררים בצמפטרטות גבוהות. יש להיזהר מדוכני מזון ללא אמצעי קירור, אוכל העומד בחוף, אפילו הכריך שלקח לקייטנה והיה בתיק בשמש כמה שעות - אל אלו יכולים להיות "בית הרושת" להתרבות החידקים. יש מאכלים שרגישים במיוחד לחום כגון ביצים, טונה ומוצרי חלב. חלק מהחידקים מפרשים רעלן לאכול והוא זה שגורם למחלת המעיים. ובמקרה של קלקול קיבה יש להקפיד על שתייה מרובה ועל שטיפת ידיים תכופה. ו. מהתייבשות הגרמת ע"י שתייה בכמות לא מספיקה. גם הזעה מרובה ו/או אידוי הנוזלים בעומסי חום כבדים יכולים לגרום להתייבשות, המתבטאת ביובש בפה ובחולשה. במקרים קלים יש להקפיד על מתן כמויות קטנות של נוזלים לעיתים תכופות מאד. במצבים קשים יותר מומלץ להגיע לטיפול רפואי. ז. מ"הצטננויות של קיץ". יש וירוסים, שגם בקיץ גורמים למחלות דמויות שפעת או הצטננות, והעובדה שאין אוורור של חדרים ממוזגים, הם מהגורמים השכיחים להצטננויות הקיץ. במקרה של צינון חשוב להקפיד על מנוחה, אוורור החדר, פינוי מייד של טישו משומש ושתייה רבה. ח. מכאב ראש הנגרם מהחוס השורר בחוף. הימים הארוכים עם פחות מידי שעות שינה, שניה קטועה בגלל חום בחדר לא ממוזג, החלפת יום/לילה אצל מתגברים, שתייה מועטה מידי - כל אלו גורמים לכאבי ראש שהם אחת התולדות העיקריות בעונת הקיץ. להימנע מכאב ראש הניחו מים במקום נגיש, כך שהילדים ישתו לעיתים קרובות - לפני ארוחות, בזמן ארוחות, במעברים בין הפעילויות השונות.

שאלה: על מה חשוב מאוד להקפיד בבית היהודי? **תשובה:** לא לספר ולהוציא בכיפה החוצה, אפי' לא בפני החרים. וכן ידיים לא יעשו השוואות ביניהם ולא ידברו כ"א על מנחה בבית פנימה, וגם כשצריך ויש תועלת לשתף אדם נוסף בעניינם, יש להיזהר מלחשוף דברים שאינם נחוצים, אלא יאמר אך ורק את מה שחובה לומר לצורך העניין.

שאלה: מה ייחודם וכיצד להתייחס לילדים המכונים "ילדי סנדוויץ'"? **תשובה:** הילדים המכונים "ילדי הסנדוויץ'" הם בדרך כלל ילדים במשפחות ברוכות ילדים, שאחד הילדים הוא ילד שבלגל אופי המשפחה אינו זוכה לתשומת לב או להערכה אישית מיוחדת. בדרך כלל הוא לא בבור, לא הקטן, לא נולד פג או לא נולד לאחר הפרש גדול של שנים ולא גאון בתקווה. ילד אפור בלי איוז מזהה מיוחדת, ילד שמרגיש "מבוזבז" בגלל שאחיו הקטן נולד לתשומת לב מיוחדת בגלל היותו קטן וחמוד ואחיו הגדול מקבל גם הוא תשומת לב יותר ממנו בגלל היותו גדול ומועיל לסביבה, ילד שנולד אחרי חמש בנים ברצף, או של ילד ביניים שלא חמש בנות ברצף וכדו' וכדו'. כ"א יש ילדי ביניים שלא מעוררים תשומת לב מיוחדת וכדי להשיג את תשומת הלב הנדרשת להם הם מסוגלים לפתח מצב של מצוקה ולבקש תשומת לב ע"י התנהגות חריגה ויוצאת דופן, כאשר כוונתם היא אחת בלבד: לומר להורים אני קיים בתחבתי ב"י. ועל ההורים מוטל להבין הזה להכיר את התכונות והבעולות של כל ילד שהוא עולם בפני עצמו ולתת לכל ילד את ההרגשה שהוא כל עולמו. מרבי אליהו רוט.

שאלה בחוש משפט: אדם שהגיע לבנק או לדואר או לבית מרקחת וכדו' והוא לקח מספר ולפתע התברר שהוא צריך להיות דחוף במקום אחר והנה חברו נכנס כעת לבנק האם הוא יכול להעביר את המספר שלקח לחברו? ולכאורה י"ל שתלוי האם הפתק הוא סיבת התור וא"כ מותר להעביר לחברו הפתק, או שהפתק הוא סיבה למי שהגיע הראשון וא"כ חברו שהגיע מאוחר אין לו זכות בפתק. ויש שאמרו שצריך אישור של הבנק או הבית מרקחת לזה. ובמקרה שמצא את הפתק זורק שיה אומר שהראשון הפקיד את הפתק אז האחרים זכו בתור שלהם ואין המוצא יכול להשתמש באותו התור. ויש לדון בזה לכאן ולכאן.

שאלה: מה הרעיונות של השבוע? **תשובה:** א. רעיון להכנת סנדוויץ' הביתה בטוסטר. לוקחים ג' פרוסות שונות ומהפרישה האמצעית מוציאים את האמצע (הרד) ומשארים רק את המסגרת שלו, וכשהפרושה התחתונה על הטוסטר מניחים עליה את המסגרת בדיקו על מסגרת התחתונה, שפכים לתוכה את הביצה והמלמלה שלמים הפרושה הנוספת, סוגרים הטוסטר לכמה דקות והסנדוויץ' מוכן. בלי שמן. ובלי כלבד. ג. פטנט שהביא רבי אברהם גניחובסקי שהוא מבלי בחבנית נ"ס. אדם שפוחת אבוקדו ורוצה להשאירו לזמן ארוך וכן לרסק ולשמור וכדו' ורוצה שזה לא ישחיר ישים את הגרעין בתוך כוס עם מים וכל זמן שהגרעין במים האבוקדו לא משחיר. ד. ואפילו אז זה בבית אחר. ג. למניעת תולעים במעיים לילדים, קוראי העלון המסורים הביאו כמה רעיונות: א. לצרוך שלושה מים יוגורט עם ב"י. ואם זה תינוק ישנם בקבוקונים קטנים בשביל זה. ב. צרי ישראל יעקב פישר היה מביא לזה פתרון שהוא לטבול צמר גפן בחומץ ולהניח לילד על הטבור למשך חצי דקה בזמן שיש תולעים, לפעמים צריך לחזור על הפעולה עוד פעם ופעמים כשיש תולעים, ורבים מעדיים שאח"כ העניין נפתר לגמרי. ג. גרעיני לדעת חיים לא קלויים, לחשוף אותם ולהאכל את הילד בכפית. כמה שיותר יותר טוב. ואגב זה גם מאד בריא ורואים תוצאות, זה נעלם לגמרי לאורך זמן, ד. לאכול מאכלים עם שום.

